

Ebû Katâde

Resûlullahın süvârilerinden.

Peygamber efendimizin develerini Medîne'de otağa götürme vazîfesini, bir çobanla birlikte Peygamberimizin hizmetçisi Rebâh üzerine almıştı. Gâbe dağının yokuşuna vardıkları zaman, Gatafan ve Fezâîlerden kırk atlı baskın yaparak, Ebû Zer'in oğlunu şehîd ettiler ve develeri götürdüler.

Sabahleyin durumu öğrenen Seleme bin Ekvâ, hemen Rebâh'ı Medîne'ye haber vermek için gönderdi. Kendisi de yüksekçe bir yerden yardım çağrısında bulundu ve gelecek yardım kuvvetini beklemeden, tek başına eşkiyânın ardına düştü.

Allah yardımcın olsun!

Nihâyet onlara yetişti. Vuruşmaya başladılar. Onlardan birçoğunu öldürdü. Ancak, eşkiyâ grubu develerin bir kısmını bırakarak, orada bulunan dağ geçidine doğru çekilip, kendilerini emniyete aldılar.

Durumu haber alan İslâm süvârileri, Peygamber efendimizin yanında toplandılar. Bu sırada, Ebû Katâde başını yıkamakla meşguldü. O anda atı kişnemeye ve ayaklarını yere vurmaya başladı. Ebû Katâde başını yıkamayı bırakarak dedi ki:

- Vallahi bu at, süvâri kokusu almıştır. Bu hazırlanmış savaşa işârettir.

Hemen atına binerek Resûlullahın yanına gitti. Resûlullah efendimiz onu görür görmez buyurdu ki:

- Yâ Ebâ Katâde! Hemen hareket et! Allah yardımcın olsun!

Ebû Katâde, diğer süvârileri toplayarak müşriklere yetiştiler ve eşkiyâlara hücum ettiler. Ancak Abdurrahman El-Fezâî, Muhriz bin Nadre'yi şehîd etti. Bunun üzerine Hazret-i Ebû Katâde bu azılı düşmana saldırarak, onu öldürdü.

Bundan sonra müşrikleri takibe devam eden Hazret-i Ebû Katâde duraklamadan üzerlerine saldırdı. Reisleri olan Mes'ade'yi öldürdü. Bu adamı kendisinin öldürdüğünü belli etmek için de kaftanını çıkarıp, üzerine örttü. Ebû Katâde diyor ki:

“Sonra ilerledim. Mes'ade'nin yeğeninini üzerine yürüdüm. Kendisi on yedi kişilik bir süvâri müfrezesinin içinde belli oluyordu. Onu mızrakladım. Yanında bulunan süvâriiler bozulup dağıldılar.”

Ebû Katâde ölmedi

Peygamberimizle birlikte gelen Sahâbîler, Ebû Katâde'nin, öldürdüğü Mes'ade'nin üzerine örttüğü kaftanını görünce tanıdılar ve dediler ki:

- Ebû Katâde öldürülmüş. İnnâ lillah ve innâ ileyhi râci'ün.

Peygamberimiz ise şöyle buyurdu:

- Hayır, Ebû Katâde öldürülmemiştir. Bu ölen kimse, Ebû Katâde'nin öldürdüğü bir müşriktir. Ebû Katâde, onu, kendisinin öldürdüğü bilinsin diye kendi kaftanını onun üzerine örtmüştür. Allahü teâlâ, Ebû Katâde'yi rahmetiyle esirgesin. Beni Peygamberlikle şereflendiren Allaha yemin ederim ki, Ebû Katâde şiir okuyarak müşriklerin ardına düşmüştür.

Hazret-i Ebû Bekir ile Hazret-i Ömer koşarak ölü üzerindeki örtüyü açtılar. Ölünün Mes'ade olduğunu gördüler.

Ebû Katâde'nin müşriklerin reislerini öldürmesi netîcesinde, İslâm mücâhitleri müşrikleri bozguna uğrattılar. Develerin on tanesini kurtardılar. Ebû Katâde Peygamberimizin yanına. geldiğinde, Resûlullah efendimiz ona bakarak şöyle duâ etti:

- Ey Allahım! Onun saçına ve derisine bereket ver. Onu zinde yaşat ve murâdına erdir.

Daha sonra, “**Mes'ade'yi sen mi öldürdün?**” diye sordular. Ebû Katâde, “Evet, yâ Resûlallah!” dedi. Peygamber efendimiz onun yüzündeki yara izini gördü ve buyurdu ki:

- Yanıma yaklaş!

Süvâri ve piyâdelerin en hayırlısı

Ebû Katâde Resûlullahın yanına yaklaştı. Peygamberimiz onun yarasına mübârek ağız suyundan sürdü. Netîcede Ebû Katâde'nin hiçbir ağrısı ve sızısı kalmadı.

Mücâhidler Medîne'ye dönerlerken, Peygamberimiz, Ebû Katâde'yi ve Seleme bin Ekvâ'yı şöyle takdir ve taltif etti:

- Bugün süvârilerin en hayırlısı Ebû Katâde, piyâdelerin en hayırlısı da Seleme idi.

Ebû Katâde birçok seriyelere iştirâk etti. Bunların bir kısmında kumandan mevkiinde, bir kısmında süvâri olarak bulunmuştur. Hicretin sekizinci senesinde 15 kişilik bir keşif kuvvetinin başında Hadre tarafına gönderildi. Hadre havâlisinde Gatafan kabîlesi bulunuyordu. Bunlar zaman zaman Müslümanların bulunduğu yerlere baskınlar düzenler, yağma ederler ve Müslümanları rahatsız ederlerdi. Resûlullah efendimiz, Ebû Katâde'yi gönderirken şu tavsiyede bulundu:

- Geceleri yürüyüp, gündüzleri gizleniniz! Dağınık düzenle, dört taraftan kuşatarak, Gatafanlara birden baskın yapınız! Kadınları ve çocukları öldürmeyiniz!

Ebû Katâde, Resûlullahın emirlerine harfiyen uydu. Çok tedbirli hareket etti. Hadre'ye vardığında, mücâhidleri ikişer ikişer gruplara ayırdı. Allahü teâlânın emirlerini yerine getirmelerini ve yasaklarından kaçınmalarını tavsiye etti ve devamla şunları söyledi:

- Ölmedikçe kimse arkadaşından ayrılmayacak! Dönünce arkadaşı hakkında bana bilgi verecek! Arkadaşından sorulduğunda, “Onun hakkında bilgim yok” demeyecek! Ben tekbîr getirdiğim zaman, siz de tekbîr getireceksiniz! Kaçan düşmanı kovalamak için birlikten ayrılmayacaksınız!

Ganîmetle döndü

Ebû Katâde bunları söyledikten sonra tekbîr getirerek Gatafanlılar üzerine hücum ederek, onları muhâsara etti. Gatafanlıları çok sıkı bir şekilde baskı altına aldı. Sonunda Gatafanlılar mallarını bırakarak kaçtılar. Ebû Katâde elde ettiği ganîmetlerle geri döndü. Ganîmetlerin beşte biri Resûlullah'a arz

edildikten sonra, geri kalanı mücâhitler arasında dağıtıldı.

Aynı senenin Ramazan ayı idi. Batını Eham, Zi Merve taraflarında yine eşkiyâ meselesi vardı. Hazret-i Ebû Katâde bunun için gönderildi. Oralardaki eşkiyâyı temizleyerek emniyet ve huzûru temin etti. Bu hâdiselerin peşinden Mekke fethine ve Huneyn seferine katıldı.

Ebû Katâde Tebük gazvesinde de bulundu. Bu seferde Resûl-i ekrem efendimizin yanbaşıında yürüyordu. Resûlullah efendimiz binekleri üzerinde idiler. Peygamber efendimiz bir ara Eshâb-ı kirâma:

- Yarın su bulamazsanız, susuzluğa uğrayacaksınız, buyurarak ihtiyâtlı olmalarını hatırlattı.

Bunun üzerine Eshâb-ı kirâm su aramaya çıktılar. Ebû Katâde ise Peygamberimizin yanından ayrılmadı. O susuzluğa tahammül eder, fakat Resûlullah'a bir zarar gelmesine tahammül edemezdi.

Allahü teâlâ seni muhâfaza etsin!

Resûlullah efendimiz gece bir ara develerinin üzerinde uyudular. Bu sırada uyku hâliyle biraz eğilmişlerdi. Ebû Katâde gidip, Resûlullahın mübârek vücudunu kaldırıp doğrulttular.

Biraz sonra, mübârek bedenleri tekrar eğilmiş, düşecek bir vaziyet almıştı. Hazret-i Ebû Katâde tekrar Resûlullahı kaldırdı. Bu defa Resûlullah efendimiz uyandılar. Resûlullah efendimiz Ebû Katâde'ye şöyle duâ buyurmuşlardı:

- Yâ Ebû Katâde! Sen Allahın Resûlünü muhafaza ile meşgul oldun, Allahü teâlâ da seni muhâfaza etsin!

Bunun gibi Eshâb-ı kirâm, Resûlullahın etrafında pervane olmuşlar, onun her sözünü, her hareketini ve tavrını, kendilerinden sonrakilere titizlikle, emânet eder gibi aktarmışlardır.

Ebû Katâde, İslâm kardeşliğini, yaşayışı ile bilfiil gösteren bir sahâbîdir.

Bir gün bir cenâze getirildi. Peygamber efendimizden namazını kıldırması istendi. Fakat Resûlullah efendimiz, onun borcu olup olmadığını sordu. İki altın borcu olduğu söylenince, Peygamber efendimiz tekrar, borcu için karşılık bırakıp bırakmadığını sordu. Bir şey bırakmadığı bildirildi. Bunun üzerine Peygamber efendimiz buyurdu ki;

- Götürün, namazını siz kılınız!

Orada bulunanlardan Ebû Katâde dedi ki:

- Yâ Resûlallah! Onun borcunu ödemeyi ben üzerime alıyorum.

- Bu iki altın borç, senin üzerine oldu mu ve meyyit borçtan kurtuldu mu?

Ebû Katâde, "Evet" deyince, Resûlullah efendimiz cenâze namazını kıldırıldı. Böylece Ebû Katâde, o zâtın Resûlullah tarafından cenâze namazının kılınmasına ve saâdete kavuşmasına vesîle oldu.

Gözünü güzel eyle!

Uhud gazâsında Ebû Katâde'nin bir gözü çıkıp yanağı üzerine düştü. Resûlullah'a getirdiler. Mübârek eli ile gözünü yerine koyup buyurdu ki:
- Yâ Rabbî! Gözünü güzel eyle!

Bunun üzerine gözü, diğerinden güzel oldu. Ondan daha kuvvetli görürdü.

Ebû Katâde'nin torunlarından biri, halîfe Ömer bin Abdülazîz'in yanına gelmişti. Ona, "Sen kimsin" dedi.

Bir beyit okuyarak, Resûlullahın mübârek eli ile gözünü yerine koymuş olduğu zâtın torunu olduğunu bildirdi. Halîfe bu beyitleri işitince, kendisine ziyâdesiyle ikrâmda ve ihsânda bulundu.

Ebû Katâde hazretleri, Vedâ Haccına Resûl-i ekremle birlikte gitti. Medîne'ye dönünce Resûl-i ekrem âhirete teşrif buyurdular. Resûl-i ekremden sonra Hulefâ-i Râşidîn devirlerini de gördü. Hz Ömer zamanında İran seferlerine katılarak, Fars bölgesi hâkimini öldürmüş ve onun üzerindeki zırh kendisine ganîmet olarak verilmiştir.

Hazret-i Ali'nin devrinde bir ara Mekke vâliliği yapmış, sonra yerine Kusem İbni Abbâs tayin edilmiştir. Bundan sonra Hazret-i Ali'nin yanında kaldı, 658 senesinde Hâricîlerle yapılan Nehrevan muharebesine katılarak, Hazret-i Ali'nin piyâde kuvvetleri kumandanlığını yapmıştır.

Resûlullahın duâsını aldı

Hazret-i Ebû Katâde, iyiliği emredip, kötülükten alıkoymaya çok ehemmiyet verir, Resûl-i ekremın sünnet-i seniyyesine son derece riâyet ederdi. Onun gönlü Resûl-i ekremın sevgisiyle dolup taşardı. Hattâ Resûlullahın yüksek duâlarına da kavuşmuşlardı. Ebû Katâde 170 civârında hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir.

Hadîs rivâyet ederken son derece dikkatli ve titiz hareket eder, ufak bir hatâ olmasından çok sakınırdı. Bu konuda Resûl-i ekremden şu hadîs-i şerîfi bildirmiştir:

(Ey insanlar! Benden çok hadîs rivâyet etmekten sakınınız! Benden bir sözü nakleden, sadece hakkı ve doğruyu söylesin! Bana, söylemediğim bir sözü nisbet eden, söyledi diyen, kendine Cehennemden yer hazırlamış olur.)

Ebû Katâde şöyle anlatır: Resûlullah efendimizin yanından bir cenâze geçirdiler. Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

- Rahata ermiş veya kendisinden kurtulunmuş.

Eshâb-ı kirâm sordular:

- Bu rahatlayan ve kendisinden kurtulunan ne demektir, yâ Resûlallah?
- Mü'min bir kul dünyanın yorgunluğundan, meşakkatlerinden rahata erer. Günâhkâr kuldansa ise, insanlar, melekler, ağaçlar ve hayvanlar kurtulup rahata erer.

Ebû Katâde'nin bildirdiği bir hadîs-i şerîfte, **(Biriniz din kardeşinin cenâze işlerini görürse, kefenini güzel yapsın! Çünkü onlar, kabirleri içinde**

birbirlerini ziyâret ederler) buyuruldu.

Savaşlara katıldı

İsmi Hâris, künyesi Ebû Katâde, lakabı Fâris-i Resûlullah = Resûlullahın süvârisi'dir. Adının Nu'mân olduğu da rivâyet edilmiştir. Tahminen 602 yıllarında Medîne'de doğup 674 senesinde de Kûfe'de vefât etmiştir. Hazrec kabîlesindedir. Babası Rebi' bin Beldeme, annesi Kebşe binti Mazhâr'dır.

Ebû Katâde Sülâfe binti Berrâ bin Ma'rur ile evli idi. Sülâfe de kadın Sahâbîlerden idi. Ebû Katâde'nin bu zevcesinden Abdullah, Ma'bed, Abdurrahman ve Sabit adlarında dört oğlu oldu.

Ebû Katâde ikinci Akabe bî'atından sonra Müslüman oldu. Bedir savaşına katıldığı ihtilâfıdır. Bundan sonraki bütün savaşlara katıldı.